

Menys soroll, més acústica

El 30 d'abril se celebra el Dia internacional de la sensibilització envers el soroll, enguany amb el lema *Menys soroll, més acústica*. L'objectiu d'aquesta jornada és conscienciar sobre la problemàtica del soroll com a factor de contaminació mediambiental i fomentar comportaments saludables que afavoreixin el civisme acústic. Aquesta temàtica, que potser no té la mateixa visibilitat que altres vectors ambientals més recurrents (com és el cas dels residus o de l'aigua), té una notable importància en la sostenibilitat dels nostres espais més quotidians. I és que, de la mateixa manera que qualsevol altra contaminació, el soroll molesta aquells qui el pateixen i perjudica la qualitat ambiental del nostre espai vital. Per aquest motiu parlem de contaminació acústica quan ens referim al conjunt de sorolls que incideixen en la salut de les persones i en l'ambient.

Alhora, però, ¿tenim clara la diferència entre soroll i so? Podem definir el so com qualsevol ona que la vibració d'un cos provoca i que es transmet en un medi (l'aire, l'aigua, etc.) fins a ser captada per la nostra oïda i transformada en impulsos nerviosos que arriben al nostre cervell. Un soroll, per contra, no és altra cosa que un so, però molest, no desitjat (de la mateixa manera que parlem de pudor quan fem el paral·lelisme amb el sentit de l'olfacte). No obstant això, el que moltes vegades es defineix com a soroll és la suma de sons que, encara que nosaltres no ho vulguem, interfereixen i fan nosa a la nostra oïda.

En el nostre dia a dia hi ha un nombre important de focus de soroll, especialment en els ambients urbans, que es poden sistematitzar en cinc grans grups. El trànsit rodant és la primera font de soroll; de fet, s'estima que aproximadament el 80% de la contaminació acústica que es genera a les nostres ciutats en procedeix; el segueixen

les activitats econòmiques i els negocis (tallers, botigues, etc.), que representen aproximadament un 10% més. La resta de la contaminació acústica dels espais urbans es deu a les activitats de construcció, sobretot per la maquinària pesada que s'utilitza en les obres, a les activitats domèstiques (són molt diverses les fonts de soroll a l'interior de les llars, però principalment tenen a veure amb aparells electrònics) i a les activitats d'oci i lleure (bars, festes, etc.).

¿Som conscients de com és de sorollós el nostre espai vital? Per poder mesurar i avaluar els nivells de soroll, especialment si se superen els límits permesos per la llei, s'utilitzen uns aparells anomenats sonòmetres (igual que el termòmetre pot mesurar la temperatura, el sonòmetre mesura el so). L'escala de mesura d'aquests aparells és l'anomenada escala decibèlica i la unitat és el decibel (dB). La particularitat d'aquest sistema de mesura és que es tracta d'una escala de caràcter logarítmic, com passa també amb l'escala de Richter dels terratrèmols, cosa que fa que l'augment de cada unitat de l'escala suposi una multiplicació de deu vegades la intensitat del so.

El nivell de sons que recull l'oïda humana varia entre els 0 i 120 dB. Aquest últim nivell de soroll marca aproximadament el denominat "llindar del dolor" per sobre del qual poden produir-se danys físics com ara el trencament del timpà (150 dB). L'Organització Mundial de la Salut (OMS) considera que el llindar de la contaminació acústica en ambients urbans es troba en els 65 dB en horari diürn i 55 en horari nocturn. Perquè ens fem una idea del que representen aquests valors, una conversa en to fluix produeix uns 40 dB, tot i que normalment s'assoleixen valors vora els 60 dB, mentre que un cotxe o una moto que circula a 50 quilòme-

tres per hora provoca entre 60 i 80 decibels i un camió pot arribar als 90 dB. Els concerts de rock o les discoteques o bé el soroll que provoca un martell pneumàtic que colpeja el terra de la vorera s'eleva a uns 120 dB.

La contaminació acústica pot convertir-se en un problema sever, ja que pot influir negativament en la comunicació i el comportament, amb efectes com la pèrdua de capacitat auditiva, mals de cap, irritabilitat, alteracions del son, pèrdua de l'atenció, concentració i rendiment a l'escola o a la feina i, fins i tot, problemes cardiovasculars, digestius i neurològics. A la pràctica, s'ha de tenir en compte que el dany que es produeix en l'oïda depèn de dos factors fonamentals: la intensitat del so i el temps d'exposició de la persona a aquest so. En funció d'aquestes característiques, i a partir dels valors recomanats per l'OMS, es comencen a sentir, segons la sensibilitat individual, els efectes següents (cal recordar, però, que l'oïda dels infants és molt més sensible que la dels adults enfront d'aquests efectes!):

- 30 dB: dificultat per conciliar el son i pèrdua en la qualitat del descans nocturn.
- 40 dB: dificultat en la comunicació verbal.
- 45 dB: probable interrupció del son.
- 50 dB: malestar diürn moderat.
- 55 dB: malestar diürn fort.
- 65 dB: comunicació verbal extremament difícil.
- 75 dB: pèrdua de la capacitat auditiva a llarg termini.
- 110-140 dB: pèrdua de la capacitat auditiva a curt termini.

Un cop coneguda aquesta problemàtica, arriba la part més important de la sensibilització envers el soroll, que és saber què podem fer per minimitzar-lo. Sobre això, algunes bones pràctiques són:

- En relació amb el trànsit rodant, moderar la

velocitat, no fer servir el clàxon si no és de forma justificada i evitar fer un mal ús dels elements que poden ser potencialment molt sorollosos (tub d'escapament, ràdio, etc.). I, és clar, sempre que sigui possible, optar per les alternatives de mobilitat sostenibles com anar a peu o en bicicleta, que redueixen el soroll i a més no provoquen emissions d'efecte hivernacle.

- Al carrer i en espais públics, fomentar bons hàbits de convivència, com és el cas d'evitar contribuir a l'excés de soroll, especialment en horari nocturn i en àrees on la tranquil·litat és important (hospitals, escoles, etc.).
- A casa, moderar el volum dels aparells electrònics quan es fan servir, especialment els equips de so i els televisors, i desconnectar els que no es fan servir, ja que sovint en posició en espera molts aparells provoquen una remor de fons poc perceptible però que contribueix a contaminar acústicament la llar. Com en el cas anterior, mantenir uns nivells acústics adequats és sinònim de millora de la convivència tant a casa com al veïnat.
- A la natura, respectar la tranquil·litat ambiental. La contaminació acústica en aquests espais pot ser molt negativa per a la fauna.
- Molta precaució amb els infants, ja que la seva oïda és molt sensible! És important que trieu joguines poc sorolloses i que modereu el volum dels dispositius electrònics.

Així, doncs, coneixent l'impacte de la contaminació acústica i les alternatives que tenim per evitar-la, és una qüestió de tots i de totes contribuir a conèixer en un dia a dia amb menys soroll. Només cal que apostem pel civisme acústic com una forma més de millorar la sostenibilitat del nostre entorn, ja sigui en aquest Dia internacional de la sensibilització envers el soroll com durant tota la resta de l'any.

T'HO DIC EN CONFIANÇA

ALEXANDRA GREBENNIKOVA

Galobardes al Museu del Tabac

Tempus fugit, i he deixat passar setmanes i mesos abans de començar a escriure sobre Francesc Galobardes Carbonell. Al costat de les meravelloses paraules que li han dedicat Antoni Morell i Sergi Mas, Josep Dallerès i Pere Canturri, el meu do és escàs, és baixa la meua veu. Tanmateix, avui, quan ja us queden vint dies mal comptats per poder anar a veure l'exposició al Museu del Tabac, no tenia perdó de Déu si no en parlava. No puc deixar d'admirar els artistes que han dedicat l'obra de la seva vida a conservar els aspectes tradicionals del poble que els ha fet seus, a retratar els ambients de la societat que estaven a punt d'esborrar-se de les memòries. A més a més, em sembla que és la primera vegada que la fundació laurediana aposta per exposar un clàssic del país, i cal aplaudir la iniciativa.

La vida d'un pintor, sobretot quan es tracta d'un pintor d'èxit, sempre ens dona lliçons valuoses sobre la realitat del món canviant. Tots ens enamorem d'alguna cosa que al cap d'uns anys, gradualment o sobtadament, desapareix. Potser és per això que ens entusiasma que ja sabem, ja pressentim que tot s'esvairà. La por de l'inevitable dolor de la futura pèrdua ens fixa la mirada en

els trets adorats de cares i senders, en els vells teulats coberts de pissarra negra, en espais amples entre muntanyes. La part més dolça de l'amor és que, de vegades, el proverbial cigne blanc no es torna cigne negre, la crueltat o indiferència no desfiguren el rostre estimat, un prat verd continua sent un prat verd quan hi va la vella que hi jugava de petita. A falta de miracle, però, es construeix un edifici d'oficines al lloc d'un bosc de salzes, la gent es posa una nova màscara, els prats s'omplen de ciment. L'artista que va pintar la panoràmica d'Andorra l'any 1966 era conscient que els trets del rostre estimat del seu petit paradís pirinenc estaven a punt de canviar. En contemplar un quadre de Galobardes de fa uns decennis, hom es contagia d'una nostàlgia pura i personal.

Galobardes és un dels nostres artistes més emblemàtics. Milers de persones han estimat i estimen la seva pintura i la seva Andorra. Els seus quadres i els àlbums que ha publicat són l'únic lloc on sobreviuen paisatges de les Valls en una gran part ja destruïts o malmesos, o simplement remodelats per sempre, un delicat i potser ja perdut equilibri entre la presència humana i un paisatge màgic de la muntanya pirinenca que era característic

d'Andorra als anys seixanta i setanta. Quina llum tenia, aquella Andorra passada pels ulls d'un olotí! En quina solitud passaven pels seus carrers deserts les parelles de figuretes que sempre semblen les mateixes, aparegudes a l'interior de la composició de Galobardes com estàtues vives o artistes de teatre convidats a animar l'escena! Tot era vell, tot fet de pedra fosca, a l'antiga: un amagatall perfecte entre muntanyes per a un cor rebel. Ni el vidre ni el formigó no obstruïen la via d'una mirada contemplativa. L'espai entre cases convidava a córrer. Si es veia una roda, solia ser enorme. Sovint no estava enganxada a cap mena de carro. Els prats i els arbres no deixaven veure la invasió de la ciutat. La contemplació de l'obra de Galobardes corresponent, *in tempore*, a l'època de la meua infància sempre em deixa la impressió que es tractava d'un lloc sobrepoplat de felicitat. Un país ple de llegendes callades, de música que no necessitava ser composta ni tocada, que era en el mateix silenci, en l'harmonia i la satisfacció de ser feliç i lliure.

Les obres recents que més m'agraden són els dibuixos amb tinta, àmpliament representats a l'exposició i reproduïts al llibre *Canya i pedra* (A4 Edicions, 2013). Amb blocs de paper, un pot de tinta xinesa i una canya seca amb forma de punta, l'artista ha reproduït les seixanta capelles romàniques que té el país.